

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v soboto, dne 28. julija 1934.

Štev. 84.

General Rudolf Maister

Osvoboditelj Maribora, general Rudolf Maister — je umrl.

Mož, ki je v času splošne desorientacije naše javnosti pravilno spoznal, da more rešiti naše kraje edinole odločnost, ki se ne ustraši niti zadnjih posledic.

Mož, ki je v času samega praznega debatanja pokazal, da je rešitev le v dejanju.

Mož, ki se ni dal premotiti niti od obljub niti od groženj velikih mogotcev, temveč na podlagi svete pravice svojega naroda ohranil narodu to, kar je bilo njegovo od pamtveka.

To so one blesteče zasluge generala Maistra, ki jih nihče ne izbrše iz zgodovine, ki bodo vedno svetile kot vzgleden primer, kaj more storiti za svoj narod le en sam človek, če je mož na svojem mestu.

In takšen mož je bil vedno pokojni general Maister, zlasti pa ob najbolj usodnem trenutku, ko je šlo za naše kraje. Kako vse drugače bi se odigral boj za naše kraje, če bi imeli le še nekaj takšnih mož, ki bi imeli to uvidno odločnost, da bi obenem s proklamacijo neodvisnosti tudi proglasili mobilizacijo slovenskega naroda. Zakaj za sto in sto let odvisni slovenski narod se s svetovno vojno vojna še ni končala, temveč prav takrat se je vojna za meje slovenskega ozemlja šele začela. Ob 20 letnici začetka svetovne vojne in ob zadnjih svetovnih dogodkih se to vidi še zlasti jasno.

Do skrajnosti odločna volja enega moža — Rudolfa Maistra — nam je rešila severovzhodno mejo. Do skrajnosti odločna volja vseh voditeljev bi nam rešila vse meje, ker bi ta volja zbrala v orožju ves narod. Zgodovina naroda uči, da za vsak narod nastopijo dogodki, ko morajo pacifisti opasati sablje. Velika naša nesreča je, da je ob takšnem velikem dogodku to spoznal in z dejanjem podprl le en naš mož — naš pokojni general Rudolf Maister.

In v tem je ona moralna veličina generala Maistra. Moralna sila redova je, da stori to, kar delajo vsi, morala oficirja je, da dvigne vse svoje moštvo, da stori svojo dolžnost tudi za ceno lastnega življenja. Morala narodnega voditelja pa je v tem, da ves narod dvigne k dejanju, ki je vredno heroja. General Maister je bil voditelj tega kova — a žal le ob severni meji, ne pa v Ljubljani, da bi njegova volja bila povelje za ves narod.

Velike stvari so vedno tvegane in nikdar ne pride do velikega razmaha življenje naroda, ki se ne upa v pravem trenutku tvegati. Včasih je treba staviti tudi na eno kocko in se lotiti tudi navidezno čisto brezupnega posla, ker je res tudi to, da se pogumnim sreča smehljaj, ker je pogum sila, ki podre vse pomisleke in ki osvoji tudi najtežjo postojanko. In šele tisti, ki tvega vse brez pomisleka na vse težke posledice, je pravi narodni junak, ki bo vedno živel v srečo naroda. Tak narodni junak je za nas pokojni Rudolf Maister. Ker je tvegati, je zmagati in tudi proti volji vseh.

Ni pa niti čudno, da je pesnik Vojanov postal naš narodni junak — general Maister. Kajti pesnik ima poet, da izginejo pomisleki, pesnik pa vidi tudi pred seboj visoki cilj tako jasno, da bo vedno pripravljen tudi na zadnjo žrtev. Zato je ustvaril general Maister to, kar je sanjal pesnik Vojanov, kar je sanjal ves naš narod skozi leta in leta in nam v svobodo postavil en naš mejnik — Maribor. In skoraj bi postavil tudi naš drugi mejnik ob severni meji, če bi bilo takrat v nas vsaj malo več Maistrovega duha.

V težkih časih splošne zmede, a obenem edinstvenih možnosti je general Maister vklesal svoje ime v zgodovino slovenskega naroda tako globoko, da bo ostalo za vselej vklesano. Ves slovenski narod to tudi ve, za to je sprejel svojega prvega junaka ob

osvoboditvi v svoje srce, v katerem ga ohrani do konca dni.

Zato spremlja generala Maistra na njegovi zadnji poti v duhu ves slovenski narod, da počasti spomin svojega velikega

pesnika in vodnika, da mu zadnjič izreče svojo zahvalo za veliko dejanje!

Večna slava osvoboditelju slovenskega Maribora!

Večna slava generalu Maistru!

Naše gospodarstvo propada še nadalje

Statistika Zbornice za TOI o prijavljenih in odjavljenih obratih

Zbornica za TOI je izdala statistiko o prijavljenih in odjavljenih obratih v II. četrtletju letošnjega leta. Statistika jasno dokazuje, da se propadanje naše trgovine in obrta še ni zaustavilo in da traja kriza obeh najvažnejših gospodarskih panog kar naprej. Pa naj govore svojo neizprosno besedo številke same.

V letošnjem drugem četrtletju je bilo trgovinskih in pomožnih trgovinskih obrtov na področju Zbornice prijavljenih 160, odjavljenih pa 383, torej 223 več odjavljenih.

Če pogledamo te številke podrobneje, potem vidimo, da je v nekaterih panogah nazadovanje zavzelo že katastrofalen obseg. Tako je bilo trgovin z lesom prijavljenih 6, odjavljenih pa 52, 46 torej več odjavljenih. Kriza lesnega izvoza je pritisnila k tlom lesno trgovino. Prav tako silno je trpela trgovina z agrarnimi proizvodi. Tako se je znižalo število trgovin z deželnimi pridelki za 18, s senom in slamo za 3, s semeni za 4, z moko za 2, z živili za 4, z mlekom in mlečnimi izdelki za 6, s sadjem za 7, z delikatesami za 3 in s perutnino za 16, skupno trgovine z živili in deželnimi pridelki za 59. V obupnem položaju so tudi branjevi, saj je bilo nasproti 8 prijavam 30 odjav. Trgovine z mešanim blagom so padle za skupno 17 obrtov.

V enako obupnem stanju ko branjevi pa so sejmarji. Niti en nov sejmar se ni prijavil, zato pa se jih je 17 odjavilo. Tudi za agenture in komisijske trgovine je nastal težaven čas, saj se ni prijavila nobena nova, odjavilo pa se jih je 6. Zaman pa iščemo le eno panogo, kjer bi se videlo kakšno resno izboljšanje. Kajti če upoštevamo tudi najbolj ugodne številke glede prijav, potem vidimo, da se je več prijavilo 5 avtotaksijev (7:2) in kinematografov (8:3). Prvo pa je le sezonski pojav, drugo pa tudi ni pridobitev, ker vsi ti novi kinematografi so nastali le v manjših krajih, dočim je število kinematografov padlo celo v Ljubljani.

Prav tako žalostno sliko kaže statistika prijavljenih in odjavljenih obrtnih podjetij. V vsem je bilo 238 podjetij prijavljenih, odjavljenih pa 473, torej za 235 več odjavljenih. Največje nazadovanje je pri čevljarjih. Njih število je padlo za 75, v I. četrtletju pa za 92, torej v pol leta za 167. Bolj prepričujoče pač ni mogoče dokazati, kako zelo napačno je ono favoriziranje Bat'e in kako je res že skrajni čas, da se priskoči na pomoč našim čevljarjem. Število krojačev je padlo za 28, toliko ko v I. četrtletju, torej letos skupno za 56, število šivilj za 38, v I. četrtletju za 45, skupno za 83. Od drugih obrtov so še zlasti nazadovali: izdelovalci cementne opeke in cementnih izdelkov za 4, opekarnice za 8, lončarji za 10, pečarji za 3, kovači za 5, urarji za 4, žagarji za 12, kar je posledica lesne krize, mizarji za 8, izdelovalci pletenin za 3, mlinarji za 2, slaščičarji za 2, mesarji za 3, izdelovalci sodavice za 3, oljarne za 3, stavbna podjetja za 2, zidarji za 2, sobni slikarji za 6, fotografi za 9 in godbeniki za 4. Povečalo pa se je število pogrebnih podjetij za 2, kar lepo izpopolnjuje celotno sliko.

Izboljšalo pa se je stanje v gostinskih obratih. Nasproti 96 prijavljenim novim obrtom je bilo odjavljenih le 51, torej je bilo prijavljenih 45 več. Seveda je v teh prijavah mnogo le sezonskih.

V industriji so se na novo prijavila tri podjetja, in sicer po ena industrija lesnih izdelkov, izdelovanje perila in mlina, dočim se ni odjavilo niti eno podjetje.

Skupno letos odjavljenih 1325 podjetij

Če pogledamo statistiko za I. in II. četrtletje, potem dobimo to sliko:

	V trgovini:		
	Prijave	odjave	odjav
v I. četrtletju 1934	197	648	451
v II. četrtletju 1934	160	383	223
skupno	357	1031	674
V obrtu:			
I. četrtletje 1934	274	688	414
II. četrtletje 1934	238	473	235
skupno	512	1161	649

Kakšne bodo nove uredbe

o zaščiti trgovcev in obrtnikov, o denarnih zavodih in njihovih upnikih ter uredbi o znižanju režijskih stroškov denarnih zavodov ter o maksimiranju obresti

Kakor je že napovedal trgovinski minister dr. Demetrovič, pripravlja vlada celo vrsto uredb, da z njimi ublaži sedanjo gospodarsko krizo. Po informacijah »Jugoslovenskega Lloyd« bodo nove uredbe v glavnem določale naslednje:

Uredba o ureditvi obvez trgovcev in obrtnikov

Ta uredba naj zadosti potrebam trgovcev in obrtnikov na podoben način, kakor je izvedeno z uredbo o zaščiti kmeta. Trgovci in obrtniki, katerih aktiva so večja od pasiv, pa so prišli v položaj, da ne morejo zadostiti svojim obveznostim, morejo zaprositi, da se proti njim uvede postopanje po tej uredbi. To pa le v primeru, da so ponudili popolno izplačilo svojih dolgov upnikom v obrokih, in to v roku enega leta do petih let.

Njihovemu predlogu se more zadostiti: 1. če nanj pristanejo upniki, katerih terjatve znašajo vsaj polovico vseh obveznosti predlagatelja; 2. če se dokaže, da je nastala plačilna nemožnost, ker so predlagateljevi dolžniki zaščiteni po zakonu o zaščiti kmeta; 3. če se dokaže, da bi bila realizacija predlagateljeve imovine združena z velikimi izgubami, da bi bilo zaradi tega ogroženo njegovo vzdrževanje in ono njegove rodbine.

Zaščita bi se nanašala samo na dolgove, ki so nastali pred 1. julijem 1934 in se ne bi nanašala na terjatve Narodne banke, Poštne hranilnice, Drž. hipotekarne banke in Priv. agrarne banke.

Obroki bi se plačevali polletno, na zahtevo upnika pa bi moral dati dolžnik tudi jamstvo.

Za vse to bi se moral predpisati poseben posepen postopek, podoben sodnemu poravnalnemu postopanju izven stečaja.

V primerih, navedenih pod 3, bi se mogle poslužiti uredbe tudi fizične osebe, ki niso trgovci in obrtniki, dočim se pravne osebe ne bi mogle sklicevati na to uredbo.

Uredba o zaščiti kmeta

bi se deloma izpremenila. Izpremembe bi se v prvi vrsti nanašale na definicijo pojma kmeta. Kot kmet bi veljal tisti, ki sam ali s člani svoje rodbine obdeluje zemljo in čegar obdani dohodki izhajajo pretežno iz kmetijstva in če njegovo posestvo ne presega 75 ha obdelane zemlje. V ta maksimum se všteje tudi premoženje žene in otrok, če žive v zajednici.

Gostinski obrti:

I. četrtletje 1934	61	108	- 47
II. četrtletje 1934	96	51	+ 45
skupno	157	159	- 2

Če pa upoštevamo še rezultate iz obeh prejšnjih let, potem dobimo to sliko:

Trgovina:			
1932	1069	1521	- 452
1933	777	2107	- 1331
1934	357	1031	- 674

2457

V dveh in pol letih je torej padlo število trgovin za 2457.

Obrt:

1932	2007	2017	- 10
1933	927	2263	- 1336
1934	512	1161	- 649

1995

Skupno je torej padlo število obrtov v poldrugem letu za 1995.

Število trgovskih in obrtnih obrtov je torej padlo v dveh in pol letu skupno za 4452.

ameda dovolj težka konstatacija, da bi se smeli zamisliti ob njej vsi, ki odločajo o našem gospodarstvu.

Kot kmetje bi se smatrale tudi one osebe, katerih glavni poklic je kmetijstvo, ki pa zaradi boleznih obdelujejo zemljo po drugih osebah, nadalje oni, ki zaradi pomanjkanja delovne sile obdelujejo zemljo tudi po drugih osebah, toda pod pogojem, da niso dali v zakup več ko polovico svoje zemlje ter končno osebe, ki obdelujejo tujo zemljo.

Potrdila o tem, če je kdo kmet, bi izdajale ko dosedaj občine, ki morajo navesti konkretna dejstva, na katerih temelji potrdilo. Vsaka stranka pa more zahtevati, da vsako potrdilo preišče sresko načelstvo, proti njegovim odlokom pa je mogoča pritožba na bana in potem še na upravno sodišče.

Uredba ne bi veljala za dolgove Narodni banke, Drž. hipotekarne banke in Priv. agrarne banke.

Od uredbe bi bili izvzeti nadalje dolgovi pod 500 Din ter oni, ki so bili narejeni po 20. aprilu 1932.

Kmečki dolgovi bi se morali plačati v 12 letih. Denarnim zavodom bi morali plačevati kmečki dolžniki 6 % obresti, zasebnikom pa 3-5 %.

Izdala bi se tudi odredba, da imajo terjatve upnikov na podlagi kmečkih dolgov prvenstveno pravico na reeskompt pri državnih in zasebnih denarnih zavodih, in sicer v višini do 50 % od same terjatve. Za to potrebna sredstva bi se morala najti v sporazumu z dotičnimi zavodi.

Uredba o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov

Sedanja uredba bi se izpremenila. Predvideva se ustanovitev inšpektorata trgovskega ministrstva, ki bi pregledoval zavod ter posvetovalnega odbora denarnih zavodov, za čegar vzdrževanje bi morali dati denarni zavodi trgovskemu ministru na razpolago potrebna sredstva.

Kot ukrepi za zaščito se predvidevajo zopet: odlog plačil, sanacija in izvenstečajna likvidacija.

Odlogi bi se mogli dovoliti samo na pet let. Odlog pa se ne bi nanašal na terjatve Narodne banke, Drž. hip. banke, Priv. agr. banke, Poštne hranilnice, zavarovane terjatve in javne davščine.

Važna novost bi bila, da se stare terjatve, ki so nastale do vložitve prijave, tudi če bi bile zavarovane, tožene ali celo razsojene, izenačujejo s starimi terjatvami.

Obresti od starih terjatev ne bi smele biti manjše od 2 % in ne večje od 4 %.

Denarni zavod, kateremu je bil dovoljen odlog plačil, ne bi smel skleniti nove zadolžitve, ki bi presežala tretjino njegove glavnice in rezervnega fonda.

V primeru sanacije, če bi ostal zavod pasiven kljub odpisu glavnice in rezervnega fonda, oziroma kljub odpisu rezervnega fonda in polovice glavnice, važni interesi pa bi zahtevali, da bi obstojal zavod še nadalje, potem bi se moglo zavodu dovoliti, da izpremeni upniške terjatve v delnice (prioritetne delnice) in v rezervno.

Od tega bi bile izvzete terjatve Narodne banke, Drž. hip. banke, Poštne hranilnice, javnopravnih teles in njihovih denarnih zavodov, stare terjatve v višini do 10.000 dinarjev, zavarovane terjatve in javne davščine.

Izpremenitev v delnice in rezervni fond bi bila dovoljena v višini do 40 %. Koliko bi odpadlo na delnice in koliko na rezervni fond, bi odločil trgovinski minister. Izprememba terjatev v delnice in v rezervni fond bi bila obvezna za vse upnike.

Zavodom, ki so odpisali polovico glavnice in ki se ne bi hoteli poslužiti pravice izpremembe terjatev v delnice in rezervni fond, bi se po uredbi prisilno zmanjšala glavnica za 50 %.

Terjatve, ki so izpremenjene v rezervni fond, bi se po možnosti izplačevale, v kolikor bi še kaj preostalo: po redni dotaciji rezervnemu fondu, po izplačilu dividende prioriteta delnicam.

Nova uredba bi določala tudi posebne predpise za zaščito hranilnic javnopravnih teles, da bi se aktivnim dovoljeval odlog plačil, neaktivnim pa potrebne odredbe, da se spravijo zopet v aktivno stanje. Prošnje v tej smeri bi morale podpisati javnopravno telo.

Ukrepi za sanacijo bi bili v glavnem dvojni:

a) če bi bilo javnopravno telo dolžnik hranilnice, bi se moralo obvezati, da vstavi v svoj proračun vsako leto vsoto za odplačilo dolga, b) javnopravno telo bi se moralo obvezati na letni prispevek za kritje odpisa in povečanja sredstev. To naj bi se doseglo z izdajo obveznic.

Ze predložene prošnje za zaščito denarnih zavodov bi se morale izpremeniti in dopolniti v smislu nove uredbe.

Državne dobave, nabave in licitacije

Iz novega zakona o drž. računovodstvu

(Nadaljevanje.)

Če se je licitacija posrečila, odda naredbodavec posel ponudniku, ki je najbolj ugoden, ter pri tem upošteva tako koristi države ko tudi one domače industrije.

Ponudniki ostanejo v obvezi do države 30 dni od dne licitacije, če ni v objavi licitacije predviden drug rok. Sklep o oddaji posla se mora dostaviti ponudniku v overjenem prepisu obenem z enim izvodom pogojev, na podlagi katerih se je vršila licitacija. Prepis mora podpisati naredbodavec, ki je javno licitacijo odredil.

Z dnem, ko je ponudniku sporočen sklep o oddaji licitacije njemu, je sklenjena med njim in državo pogodba. Sestavne dele te pogodbe tvorijo: pogoji, po katerih se je licitacija izvršila z vsemi načrti in obrazci, ponudba ponudnika, oziroma zapisnik o ustni javni licitaciji ter sklep naredbodavca o oddaji posla ponudniku s sklepom finančnega ministra, oz. ministrskega sveta o soglasnosti.

Z dnem sporočitve sklepa o oddaji posla prično tudi teči vsi roki, ki so omenjeni v pogojih, po katerih se je licitacija izvršila. Sporočilo se more izvesti tudi brzojavno.

V primeru, da ponudnik ne bi hotel najdalj v 15 dneh sprejeti sporočila o oddaji posla, zadrži država položeno kavecijo v svojo korist, ponudnik pa odgovarja za ev. škodo.

Če se mora s ponudnikom skleniti tudi formalna pogodba, potem se z njo ne morejo izpremeniti niti v najmanjši meri pogoji, pod katerimi se je izvršila licitacija. Določila pogodbe, s katerimi bi se ti pogoji menjali, se smatrajo, kakor da sploh ne obstoje.

Sklep o oddaji posla najbolj ugodnemu ponudniku mora vsebovati tudi naredbo o povračilu jamčevine ponudnikom, katerih ponudbe niso bile sprejete.

Če znaša vrednost posla manj ko 100.000 dinarjev, je dolžan ponudnik, kateremu je bil posel oddan, zamenjati garancijsko pismo z gotovino, drž. ali borznimi papirji ali hranilnimi knjižicami, če pa gre za posel nad 100.000 Din, potem mora zamenjati polovico vsote jamčevine. Druga polo-

Uredba o zmanjšanju režije denarnih zavodov,

ki so pod zaščito, bi se poostriala. Ti zavodi bi bili obvezani, da znižajo osebne in stvarne izdatke do najmanjše mere, zlasti plače funkcionarjev zavoda in drugih nameščencev. Dokler traja zaščita, ne bi bili primorani, pa čeprav bi bili pogodbeno obvezani, da izplačujejo posebne remuneracije, 13. plače, božičnice, bilančne nagrade itd.

Kolektivne pogodbe in službene pragmatike bi se mogle izpremeniti.

Odpravine ne bi smele znašati več, kakor znaša šestmesečna plača.

Maksimalna pokojnina vodilnih uradnikov ne bi smela biti večja od 6000 Din mesečno, ona njihovih rodbin ne večja od 4000 Din mesečno, drugih uradnikov pa ne nad 4000 Din, njihovih rodbin pa ne nad 3000 Din mesečno. V te vsote je treba všteti tudi morebitne dohodke iz posebnih rezervnih fondov.

Ti predpisi bi veljali tudi za že upokojene uradnike, katerih pokojnine bi se morale določiti, ne po plačah, ki so jih imeli ob upokojitvi, temveč po plačah, ki bi jih imeli po novih določilih, če bi ostali v službi.

Uredba o maksimiranju obrestne mere

bi se izpremenila tako, da bi smeli denarni zavodi zahtevati za posojila največ 11 odstotkov obresti, druge osebe pa največ 9 odstotkov. V znesek obresti bi se vračunale tudi vse postranske dajatve, vsi efektivni stroški, kakor za takse, kolke, pa bi se mogli računati posebej.

Na vloge na knjižice in po tekočem računu bi smeli zasebni denarni zavodi plačevati največ 5, državni pa največ 4 odstotke obresti.

Vsi ti predpisi bi veljali od 1. julija 1934 dalje.

Pri reeskomptu enega zavoda proti drugemu bi znašala maksimalna obrestna mera 8 odstotkov.

Višje dogovorjene obresti se ne bi mogle niti prisojevati niti zavarovati niti izterjati, in to niti tedaj, če bi bile priznane s sodno razsodbo.

vica kavecije more biti položena z garancijskim pismom. Ta zamenjava se mora izvršiti v 15 dneh in ta rok se ne more podaljšati.

Neposredna pogodba

§ 145. Izjemoma se morejo skleniti neposredne pogodbe v naslednjih primerih:

1. za vse posle, katerih vrednost ne presega 1000 Din,

2. za nabavo potrebnega materiala v vrednosti do 50.000 Din radi nujnega popravila državnih prometnih ali gradbenih objektov, poškodovanih po elementarnih nezgodah ali vsled kakšnega drugega nepredvidenega vzroka, če so ta popravila neobhodno potrebna za ohranitev javnega prometa ali opravljanja kakšne druge državne službe in če jih je mogoče izvesti v režiji;

3. za posle, ki morajo v državnem interesu ostati tajni;

4. če nujnost potrebe v izredno važnih prilikah zahteva izvršitev posla v skrajšanem roku;

5. za nabavo predmetov, ki se izdelujejo samo v eni delavnici v državi ali za predmete, katerih izdelava je izključni patent ali uvozna pravica posameznika ali če ni drugih predmetov te vrste;

6. za nabavo predmetov, ki se morejo dobiti samo pri eni osebi, n. pr. starine, umetniške ali znanstvene zbirke in podobni izredno redki predmeti;

7. za posle, ki se oddajo državnim gospodarskim podjetjem in ustanovam;

8. za popravila in predelavo vseh strojev in strojnih instalacij pri tvrdki, ki za nje jamči, če je s tehničnega stališča pravilna izvedba teh del mogoča edino po tej tvrdki;

9. za nakup jahalne, vprežne in tovarne živine, za potrebo vojske, ko tudi za nakup konj in druge živine ter perutnine za rejo;

10. za nabavo žitaric, sena in slame za vojsko in mornarico z neposrednimi pogodbami s proizvajalci in njihovimi zadrugami. Za nakup teh predmetov določijo pristojne vojaške oblasti cene in pozovejo proizvajalce in njih zadruge, da jih nepo-

sredno dostavijo v določeni kakovosti v vojna skladišča in izroče komisijam, ki jim bodo oddaje takoj plačale. Takšni nakupi se opravljajo po upravnih in občinskih oblasteh;

11. za nabavo materiala za razsvetljavo, kurjavo in nasteljo za vojsko za časa manevrov;

12. za nabavo kmetijskih pridelkov odnosno proizvodov domače hišne industrije neposredno od proizvajalcev in njihovih zadrug, če nabava ne presega 10.000 Din;

13. če se je pri drugi javni licitaciji prijavil le en ponudnik;

14. v primeru, da se pri drugi javni licitaciji, oziroma pri ponovnem pozivu za prijavo ponudb, ne javi niti en ponudnik. Za sklenitev neposredne pogodbe je v tem primeru potrebna soglasnost finančnega ministra.

Sklenitev neposredne pogodbe se more po točki 1. poveriti uradniku, v vseh drugih primerih pa se more skleniti neposredna pogodba le po komisiji.

Komisijo tvorijo najmanj trije člani iz vrst uradništva. Izjemoma moreta biti dva člana komisije iz vrst zvančnikov z najmanj 5letno službo ali iz vrst uradniških pripravnikov, toda le, kadar gre za posel do 5000 Din.

Neposredna pogodba je veljavna, ko jo odobri naredbodavec, odnosno njegov namestnik.

Izjemoma pa more naredbodavec pooblastiti uradnika, oziroma komisijo, da sklene sam, oz. sama brez njegovega odobrenja posel, izvrši ter plača pogojeno vsoto, to pa v teh primerih:

1. če gre za primere, omenjene v točkah 1, 2, 7, 9, 11 in 12 čl. 145.

2. za nabave iz točke 5. čl. 145, če skupna vrednost nabave ne presega 100.000 dinarjev.

3. v primeru točke 3 in 4. § 145, če gre za nabavo stvari in materiala ter njih skupna vrednost ne presega 100.000 Din.

4. v primeru nabave po točki 10. § 145 in po postopku, ki je v njem predpisan brez ozira na vrednost nabave.

Naredbodavec izda začasne naredbe za izplačilo potrebnih zneskov v mejah angažiranih izdatkov in pod pogojem naknadnih obračunov. Komisija nima pravice napraviti večjih izdatkov ali obvezati državo za večje zneske, kakor pa je pooblaščen po naredbi naredbodavca.

§ 151. V primerih, ko pogodba velja, ko jo odobri naredbodavec, mora komisija po zaključku posla predložiti poleg svojega izčrpnega poročila tudi pogodbo, ki mora biti podpisana od osebe, s katero je sklenjena pogodba in od vseh članov komisije ter vsebovati vse pogoje, pod katerimi je sklenjena ter imeti tudi določilo, da veljajo za pogodbo predpisi tega poglavja.

Če naredbodavec ne izda sklepa o odobritvi pogodbe v roku 30 dni, ugasne obveznost ponudnika. Sklep o odobritvi pogodbe se mora napisati na pogodbo.

Z dnem odobritve pogodbe se smatra, da je pogodba sklenjena in vsi roki se začnejo s tem dnem.

Naredbodavec je dolžan, da pri odobritvi pogodbe upošteva interese domače industrije v smislu § 179. (da namreč cene domačih izdelkov ne smejo biti višje od tujih izdelkov za več ko 15 %).

§ 152. Če presega vrednost neposredne pogodbe, ki jo mora odobriti naredbodavec, 10.000 Din, mora ponudnik najdalj v 15 dneh položiti jamčevino. Če obstoji kavecija v garancijskem pismu, potem velja ista določila, kakor pri javni licitaciji. Če se kavecija v določenem roku ne položi, ugasne pogodba.

Naredbodavec, uradnik in člani komisije so dolžni, da najstrože pazijo na to, da odgovarjajo ponujene cene krajevnim in povprečnim tržnim cenam, oziroma borznim cenam.

Neposredne pogodbe, razen primera iz točke 6, § 145, se morejo sklepati samo z osebami, ki so proizvajalci ali so po obrtnem zakonu upravičeni, da izvršujejo posle, za katere se sklepa pogodba. Naredbodavec mora gledati na to, da se s pogodbami ne favorizirajo posamezne osebe, temveč, da se sklepajo pogodbe s čim več osebami, če seveda značaj posla to dopušča. (Dalje prihodnjič.)

Razstave in sejmi

Mednarodni semenj v Solunu bo od 9. do 30. septembra t. l. Razstavljalci morajo poslati svoje prijave najkasneje do 15. avgusta t. l. uradu velesejma v Solunu, Marsovo polje.

Po svetu

Naša, češkoslovaška in italijanska vlada so demantirale vse vesti o povečanju obmejnih čet zaradi avstrijskih dogodkov.

Takoj po prvih vesteh o narodno-socialistični revoluciji na Dunaju se je sestal francoski zunanji minister Barthou z italijanskim veleposlanikom v Parizu Pignatijem.

Jamstveni pakt za neodvisnost Avstrije naj bi podpisale vse države, ki meje na Avstrijo, torej tudi Nemčija. V tej smeni se vodijo pogajanja med diplomati.

Švicarska vlada je v Berlinu protestirala, ker se skozi njeno ozemlje vtihotaplja orožje in razstrelivo v Avstrijo.

Hitler je prišel z letalom v München in je takoj odšel v glavni stan avstrijske legije, kjer je ostal delj časa.

Popoln preobrat je nastal v odnošajih med Nemčijo in Avstrijo. Hitler je pisal Papenu pismo, v katerem ostro obsoja zadnje avstrijske dogodke ter ga prosi, da prevzame mesto dunajskega poslanika z nalogo, da doseže zboljšanje odnošajev med Avstrijo in Nemčijo.

Izprememba nemške politike do Avstrije je nastala predvsem zaradi ostrega nastopa vsega kulturnega sveta proti podpori, ki jo je dajala Nemčija avstrijskim narodno-socialističnim teroristom. Velik del svetovnega časopisja celo direktno dolži Nemčijo, da je samo Nemčija kriva zadnjih dogodkov v Avstriji in tudi Dollfussove smrti. Da se reši Nemčija iz popolne osamljenosti, ko jo je zapustila celo Italija, je morala iz temelja izpremeniti svojo politiko do Avstrije.

Nemška vlada je odpoklicala svojega dunajskega poslanika, ker se ne strinja s tem, da je posredoval med uporniki in avstrijsko vlado ter obljubil upornikom salvus conductus.

Šef propagande v Münchenu Habicht, ki je dopustil objavo netočnih vesti s protiaustrijsko tendenco, je bil odpuščen iz službe. Nadalje je nemška vlada naročila, da se morajo vsi v Nemčijo prebegli avstrijski uporniki aretirati. Nemčija je torej popolnoma izpremenila svojo politiko do Avstrije in položaj v srednji Evropi je s tem bistveno olajšan.

Dr. Rintelen, avstrijski poslanik v Rimu, je nenadoma prispel z letalom na Dunaj, kjer so ga aretirali, ker je bil osumljen, da je bil v zvezi z narodno-socialističnimi uporniki. V zaporu je nato pozikal izvršiti samomor.

Tudi aretirani general Wagner, prijatelj dr. Rintelena, je izvršil samomor.

Na Štajerskem so bili še v petek boji med uporniki in redno vojsko. Po dosedanjih vesteh je v teh bojih padlo več ko sto ljudi. V nekaterih mestih pa so se uporniki že udali.

V Radgoni in drugih krajih ob jugoslovanski meji so hitlerjevci zasedli vse urade in si popolnoma osvojili lokalno oblast. Njih slava pa je trajala le malo časa, ker je vlada kmalu postala gospodar položaja. Iz Radgone je prbežalo v Jugoslavijo skoraj 100 narodnih socialistov.

Karwinsky, načelnik avstrijske notranje uprave, je izjavil, da so se v zadnjem času izbrisale vse razlike med radikalnimi elementi in da se sedaj nahajajo socialni demokrati, komunisti in hitlerjevci na isti fronti terorja.

Berlinski listi trde, da je bila zadnja seja vlade pod predsedstvom dr. Dollfussa zelo burna in da sta prišla zlasti v nasprotje dr. Dollfuss in Fey, ki sta si medsebojno grozila z aretacijami.

Avstrijska vlada je preklicala svojo obljubo, da prepelje upornike, ki so zasedli kancelarjevo palačo, varno v Nemčijo, če se podajo in izpuste aretirane ministre, ker da se tudi uporniki niso držali svoje besede. To svojo argumentacijo utemeljuje avstrijska vlada z umorom dr. Dollfussa. Vsi uporniki pridejo pred preki sod.

V krogih nemške vojske se je začela močna akcija, da se dožene, kdo je dal povelje za usmritev generala Schleicherja.

Soc. dem. glasilo v Posaarju »Deutsche Freiheit« je objavilo pismo iz Nemčije pobeglega narodnega socialista Kruseja, ki v svojem pismu trdi, da je on še edini živi od narodnih socialistov, ki so po nalogu Göringa in Göbbelsa zažgali nemški parlament. Parlament da je zažgala skupina 12 nar. socialistov, ki so prišli v parlament po tajnem hodniku, ki je vezal parlament z Göringovim stanovanjem.

Maršal Lvautey, eden najodličnejših francoskih oficirjev, ki se je zlasti izkazal kot upravitelj Maroka, je umrl.

Denarstvo

Valutna prognoza

Londonski »Economist« je objavil zelo pesimistično prognozo o stabilizaciji valut na svetu. Med drugim se pravi v članku: V državah z zlato veljavo se nadaljuje deflacijska politika in zniževanje cen, da se ohrani s tem njih konkurenčna sposobnost. Zaradi tega pa nastajajo socialni nemiri, kakor dokazujejo zadnji dogodki na Holandskem. Če ne nastane temeljito zboljšanje na svetu, ni pričakovati stabilizacije. V državah, ki nimajo zlate valute, ne rastejo cene v tej meri, da bi se odvezlo državam z zlato valuto breme deflacije in prilagojevanja na nižje cene. Na vse zadnje pa vlada tudi velika negotovost glede Združenih držav Sev. Amerike. Če se do jeseni gospodarstvo v U. S. A. ne zboljša, potem je pričakovati nove valutne eksperimente. Upoštevati je treba tudi to, da vedno bolj prodira prepričanje, da je mogoče z valutnimi operacijami doseči oživiljenje gospodarstva. To pa znatno zmanjšuje upanje na bližnjo stabilizacijo valut.

Nove obveznice vojne škode se že izdajajo.

Davčna uprava za mesto Ljubljano razglasa:

Lastniki obveznic 2½% loterijske drž. rente za vojno škodo, ki so predložili stare obveznice davčni upravi Ljubljana mesto v zamenjavo, od 18. do 23. junija, se pozivajo, da dvignejo nove obveznice v dopoldanskih urah pri blagajni te uprave.

Reverse, ki so jih prejeli ob izročitvi obveznic, je prinesli s seboj, ker se bodo nove obveznice izročale le proti reverzu in potrdilu.

Za obveznice, vložene po 23. juniju, še niso prispele nove obveznice.

*

Po zadnjem izkazu Češkoslovaške narodne banke (vsi podatki v milijonih Kč) je znašala njena zlata podloga 2.662,8, devizna in valutna se je zmanjšala za 0,5 na 25,3, druga gotovina pa povečala za 13,3 na 249,0. Vsota eskontiranih menic se je povečala za 39,6 na 982,7, efektov znižala za 11 na 4,9 in lombardov za 158,1 na 482,5. Obtok bankovcev se je znižal za 263 na 5.097,7. Kritje se je povečalo od 42,1 na 42,7%.

Kritje nemške Državne banke je ostalo v preteklem tednu neizpremenjeno na 2,2%. Obtok bankovcev se je znižal za 123 na 3472 milijonov mark, zlata podloga se je povečala za 2,5 na 74,7, dočim se je devizna zmanjšala za 2,4 na 3,2 milijonov mark.

Vsi hipotekarni dolgovi na Češkoslovaškem so znašali ob koncu l. 1932 42.451 milijonov Kč, za 5,2 milijard več ko l. 1930.

Rajfajzenovk je bilo na Češkem in Moravskem koncem l. 1932 4384, ki so imele 5.158 milijonov vlog. Skoraj pol milijona dolžnikov je imelo izposojenih 3975 milijonov Kč. Na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji je bilo 1253 kreditnih zadrug z 808 milijoni vlog. 258.094 dolžnikom je bilo posojenih 1037 milijonov Kč.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 28. t. m. objavlja med drugim: Zakon o sporazumu med Jugoslavijo in Italijo o uvedbi pogajanj za revizijo pogodbe o trgovini in plovitvi. — Zakon o izpremembi zakona o volilnih imenikih. — Uredbo o taksi v korist drž. narodnih gledališč. — Naredbo o izvozu zaklane perutnine v Avstrijo. — Odločbo o izvozu perutnine v Nemčijo. — Ratifikacijo pakta o balkanskem sporazumu po Nj. Vel. kralju Jugoslavije. — Ratifikacijo konvencije o definiciji napada po rep. Turčiji. — Razne druge ratifikacije. — Izmeno not o uveljavitvi dopolnjenega sporazuma k sporazumu glede pogodbe o trgovini in plovitvi med Jugoslavijo in Italijo. — Izmeno ratifikacijskih instrumentov o trgovinskem sporazumu z Nemčijo. — Razglasa o obč. volitvah v Polskavi in Pragerskem. — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca nestalna; promet Din 2.904.102-17

Tudi v tem tednu je Narodna banka intervenirala v višini dosedanjih dnevnih deviznih kontingentov ter dala skupno Curia za Din 75.000, Pariza pa za Din 50.000.

Vštevši zaključke o intervencijskem blagu je znašal dnevni devizni promet na posameznih borznih sestankih tekočega tedna kakor sledi:

23. julija	Din	801.773-67	Din dev. - Solun
24. julija	Din	1.317.062-19	London-Newyork
25. julija	Din	505.680-76	Dunaj - Din dev.
26. julija	Din	161.256-54	Din deviza
27. julija	Din	118.329-01	Dunaj

Skupni devizni promet, dosežen v tem tednu, je padel napram minulemu tednu (4.243.000 Din) za znatno vsoto 1.339.000 dinarjev ali za več kot eno tretjino. Najobčutnejše je nazadoval privatno-klirinški promet v angleških funtih, katerih je bilo v tekočem tednu nabavljenih za 1.130.000 dinarjev manj nego v preteklem tednu. Nasprotno pa se je promet v avstrijskem privatnem kliringu celo za malenkost povečal, le da je bilo tokrat nakupljeno avstr. šilingov za skoro istotoliko manj ko znaša porast zaključkov v dinarski devizi. Izmed ostalih deviz se je zmanjšal promet v devizi Curih za skoro 110.000 Din, v Parizu pa celo za 164.000 Din, kakor nam predočuje spodnja tabela:

Devize	Tek. teden	Min. teden
Amsterdam	—	32
Berlin	53	4
Curih	222	331
Din. dev.	820	351 Avstr. priv. klir.
Dunaj	559	983 Avstr. priv. klir.
London	652	1782 Inkl. priv. klir.
Newyork	404	372
Pariz	54	218
Solun	110	126 Boni
Trst	8	44
Varšava	22	—

Notice avstr. šilinga v privatnem kliringu so bile Din 8-75—8-85 dne 23. in 24. t. m., Din 8-70—8-80 dne 25. in 26. t. m., 27. t. m. pa najnižje, t. j. Din 8-65—8-75. Angleški funt ta teden ni beležil v privatnem kliringu, prav tako ne španska peseta, dočim so bili grški boni na ponedeljkovem (23. t. m.) borznem sestanku zaključeni po Din 28-40 za 100 drahem. Temeljem spodnje tečajnice so v razdobju tega tedna tečajno oslabile skoro vse na tukajšnji borzi notirane devize, izvzemši Bruslja, ki je okrepil svoj tečaj za 1-11 poenov, in pa Curia ter Prage, ki sta beležila brez sprememb. Tečaji ostalih deviz so najadovani (v točkah izraženo) naslednje: Amsterdam 0-56, Berlin 19-44, London 0-28, Newyork 1-39, Pariz 0-09 in Trst 0-12.

Devize	23. julija 1934		27. julija 1934	
	najnižji	najvišji	najnižji	najvišji
Amsterdam	2299-85	2311-21	2299-29	2310-65
Berlin	1325-36	1333-16	1302-92	1313-72
Bruselj	793-57	797-51	794-68	798-62
Curih	1108-35	1113-85	1108-35	1113-85
London	171-14	172-74	170-86	172-46
Newyork	3373-55	3401-81	3372-16	3400-42
Pariz	224-13	225-25	224-04	225-16
Praga	141-12	141-98	141-12	141-98
Trst	291-13	293-53	291-01	293-41

Efektno tržišče

Tendenca stalna.

Na tukajšnjem efektnem tržišču tudi v tem tednu ni omeniti kakih bistvenih izprememb. Delnice Kranjske industrijske družbe se še vedno nudijo po Din 150— za komad, do zaključkov pa kljub temu ne pride. Ostali industrijski in bančni papirji še nadalje niso beležili.

V državnih papirjih so tečaji ostali povsem nespremenjeni, razen Vojne škode, ki je notirala Din 318— (povpraševanje), Din 320— (ponudba) v ponedeljek in torek, najvišje, t. j. Din 320—322— v sredo in četrtek, večeraj pa najnižje, t. j. Din 316 (denar), Din 318— (blago). Zaključkov ni bilo, prodano pa je bilo eksekutivnim potom 24. t. m. nekaj komadov Vojne škode po tečaju Din 306—.

Od ponedeljka dalje beleži 8% Blair 65— (povpraševanje), 66— (ponudba),

7% Blair 58—58-50, Seligman 68—69, Agrarne obveznice 38—39, Begluške obveznice 55—56, medtem ko je 7% investicijsko posojilo od ponedeljka (70— denar, 71— blago) na torek učvrstilo svoj tečaj za en poen in od 24. t. m. dalje beležilo konstantno nespremenjeno Din 71— v povpraševanju in Din 72— v ponudbi.

Žitno tržišče

Tendenca nespremenjena mirna.

V tekočem tednu je bil prodan en vagon koruze in dva vagona pšenice. Cene so ostale docela nespremenjene pri moki in koruzi, dočim je pšenica popustila tekot tedna za Din 7-50 pri 100 kg.

Žito:

Koruz:	(Cene za 100 kg feo vagon slov. postaja)	Din	Din
popolnoma suha, za mletev sposobna, s kvaliteto garancijo, za promptno in 2. pol. jul., navadna vozina, slov. post., plačilo 30 dni		147-50	150—

Pšenica:			
bačka, 79/80, zdrava, suha, rešetana, mlevska vozina, slov. postaja, plačilo 30 dni		155—	157-50
bačka, 80 kg, 1% primesi, zdrava, suha, rešetana, mlevska vozina, slov. postaja, plačilo 30 dni		157-50	160—

Mlevski izdelki:

Moka:			
bačka, nularica, slov. postaja, plačilo 30 dni		250—	255—
banatska, nularica, slov. postaja, plačilo 30 dni		255—	260—

Že v 24 urah harva, plesira in kemično snai obleke, klubke itd. Skrohi in svetilnika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Šeleburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Lesno tržišče

Tendenca še vedno mlačna; promet 4 vagonov hrastovih podnic in 4 vagonov žel. pragov.

V zadnjem času so povpraševanja le bolj informativnega značaja. Sicer se išče blago, a vsled porazno nizkih cen pa sploh ne pride do kupčij. Kar se še prodaja je tesan les, to pa zbog tega, ker se tesan les dobavlja pretežno iz Slovenije in pač v tem blagu nimamo večje konkurence. In res se je tega blaga toliko razprodalo, da ga v resnici že primanjkuje.

V hrastovini se iščejo neobrobljeni plohi in podnice. Zahteva se pa le prvovrstno blago. V bukovini je še vedno zastoj in so za boljše konjunkturo zelo slabi izgledi. Drva in oglje se kljub sezoni le slabo odajajo.

V splošnem pa se na lesnem trgu opaža še vedno zelo občutna disorientacija in je potreba po temeljiti reorganizaciji v izvozu vsak dan večja.

Povpraševanja:

- Javorovi neobrobljeni plohi v običajnih merah, upoštevan samo beli javor.
- 1 vagon orehovitih neobrobljenih parjenih plohov, čim več debeline 120 in 140 mm.
- Bukovi plohi, neobrobljeni, surovi, monte, 27 mm.
- Bukove kratice, parjene, I., II., 27, 33 in 35 mm.
- Bukovi plohi, parjeni, 27—100 mm.
- Bukovi hlodi, I.
- 1. Bukove cepanice, izdelane pred 6—7 meseci, lepo, zdravo blago.
- 2. Ca. 15 vagonov rezane hrastovine v sledečih dimenzijah: 16×20 cm, 2-40 m; 16×20 cm, 4-80 m; 12×16 cm, 5—10 m; 6×15 cm, 0-60 m; 8×10 cm, 0-60 m.
- 3. Ca. 20 m³ parjenih, neobrobljenih orehovitih plohov, I., II., od 40—100 mm debeline, ca. 15% 27 mm, dolžine od 2 m naprej, do 15% od 1-50 m do 1-90 m.
- 4. Večje količino neobrobljenih lipovih plohov, 40—100, od 2 m naprej; 70% prima, 30% sekunda.

- 5. Javorjevih neobrobljenih plohov, 40—100, od 2 m dalje; 70% I., 30% II. kvalitete.
- 6. Orehovitih neobrobljenih plohov, 40—100 milimetrov, od 2 m naprej; 70% prve, 30% druge kakovosti.
- 7. 1 vagon bukovitih metlišč, 27×27, od 1 m naprej.
- 8. 1 vagon tramov, uso Trieste, 13/16; 200 komadov po 5 m, 100 komadov po 6 m.
- 9. 1 vagon mecesna, I., II., 18/48 in 58 mm.

Prodajo šolskih knjig v šolah treba prepovedati

Na nedeljski skupščini knjigarnarjev v Beogradu so se zlasti knjigarnarji iz notranjosti Srbije silno pritoževali čez konkurente, ki so jih dobili po raznih šolah. Tako je dejal knjigarnar Mihajlović: »Učitelji znižano vožnjo odhajajo v Beograd, kjer kupijo knjige in jih potem prodajajo dijakom. Na ta način propadajo manjše knjigarne vsled konkurence učiteljev, ki so državni uradniki in se kot takšni ne bi smeli baviti s trgovino.«

G. Sujić pa je dejal: »V šolah je razvita prava trgovina s knjigami. Učitelji govore dijakom: Prinesite nam toliko in toliko za zvezke, pa jih bomo mi kupili za vse, čisto enake. Ni treba, da nas pljačkajo knjigarnarji.« Drug knjigarnar je konstatiral, da je od 15.000 učencev in učenk na ljudskih šolah kupilo samo 10% šolske knjige v knjigarnah.

Na skupščini se je govorilo tudi o konkurenci potnikov. V tem oziru pa se je objektivno konstatiralo, da se zlasti nekateri knjigarnarji v notranjosti dežele premako potrudijo za prodajo knjig, zlasti novih, in da so zato izdajatelji upravičeni, da se poslužijo potnikov.

Končno je skupščina izvolila 13 delegatov za prihodnji kongres knjigarnarjev, ki bo v Ljubljani.

Ustanavljanje novih trgovin v Nemčiji otežkočeno

Nemška vlada je izdala uredbo v zaščito obstoječih trgovin. Po tej uredbi se morejo podeliti posameznikom dovoljenja za ustanovitev trgovin le, če dokažejo svojo strokovno usposobljenost in zanesljivost. Nova trgovina pa se more prepovedati, če je v kraju že dovolj trgovin te stroke. Ustanavljanje veleblagovnic in trgovin z enotnimi cenami je dovoljeno le, če se njih potreba dokaže. Povečanja trgovin so dovoljena, če povečanje prostornosti ni večje od ene četrtine starega lokala in če je povečani lokal v direktni zvezi s starim. Uredba končno določa, da je treba pred vsakim dovoljenjem zaslišati dotično stanovsko zastopstvo o potrebnosti nove trgovine.

Avstrijska zunanja trgovina

Po podatkih avstrijskega statističnega urada se je v letošnjem prvem polletju dvignil avstrijski uvoz napram lani za 24-6 na 563,9 milijonov šilingov. Obenem pa se je povečal tudi izvoz za 69,1 na 410,0 milijonov šilingov. To zboljšanje v trgovinski bilanci pa znatno zmanjšuje silen padec tujškega prometa, ki je za avstrijsko plačilno bilanco posebno važen. V drugem polletju bo imel padec tujškega prometa še težje posledice.

Iz Jugoslavije je Avstrija po istih podatkih uvozila v prvem polletju letos blaga za 46,5, lani pa za 49,8 milijonov, v Jugoslavijo pa je uvozila za 25,4, odnosno za 27 milijonov šilingov. Pasivnost avstrijske trgovinske bilance v razmerju z našo državo se je torej od lani znižala od 22,7 na 21,1 milijonov šilingov.

Znatno pa se je popravila avstrijska trgovina z Italijo. Izvoz v Italijo se je dvignil od 38-3 na 46,2, uvoz iz Italije pa le od 25,4 na 26,5 milijonov šilingov. Letos je bila Avstrija aktivna napram Italiji za 19,7, lani le za 12,9 milijonov šilingov.

Dvignil pa se je tudi avstrijski izvoz v Madjarsko, in sicer od 39,7 na 43,2 milijonov, dočim je uvoz iz Madjarske nazadoval od 62,7 na 61,4 milijonov šilingov. Tudi trgovinska bilanca Avstrije napram Madjarski se je zboljšala ter je padla razlika od 24,0 na 18,2 milijonov šilingov.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Žalostna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnavaх izven konkurza za čas od 11. julija do 20. julija.*

A. Otvorjeni konkurzi:

Drinska banovina: Abraham Regina, Vinkovci; Ponjavic Osman, trg. z železnino, Tuzla.

Donavska banovina: Džukić H. Milorad, Vel. Gradišče (lastnik »Nikola M. Džukić i sin Milorad«).

Moravska banovina: Todorović Hadži Zarko, mesar, Zajčar.

Vardarska banovina: Duracović Nikola, trgovec, Bitolj.

B. Razglašene prisilne poravnave:

Savska banovina: Banka Josip Krausz i drug, Osijek; Levačić Franjo, krojaški mojster, Zagreb, Jurišićeva ul. 28; Tehnička poslovica i gradjevno poduzetništvo ing. Kabalin i Jamnicki, Karlovac.

Vrbaska banovina: Babić i Gruberović, trg. z mešanim blagom, Banja Luka.

Primorska banovina: Handić i Vukotić, mesarija, Mostar (lastnika Salih-aga Handić umrl. Omer-age in Salih-aga Vukotić, oba iz Mostara).

Zetska banovina: Kovačević Lazo i Petar, trgovina z manuf. in mešanim blagom (lastnika Kovačević Lazo pok. Jefta in Kovačević Petar pok. Pera, oba iz Nevesinja).

Donavska banovina: Bubanj Mana i Bubanj Ižanka, gostilna, Novi Sad, Pašičeva ulica 15; Mangold Leopold, lastnik Rubin Arnold, Veliki Bečkerek; Markanović Dušan, trg., Bačko Petrovo selo; Petrić Dragan, lastnik opekarne, Ruma; Štamper Josif, mlinar, in I. Obrovački, parni mlin, Obrovac.

C. Končana konkurzna postopanja:

Savska banovina: Franić Ivan, trg., Gospić; Kinematik Unger i Patačić, prvi specialni zavod za kino i elektroindustriju, Zagreb; Klein Josip, Osijek.

Vrbaska banovina: Memić Ibrahim, trg., Bos. Novi; Memić Mehmed, Hamo i Husein, Bos. Novi.

Primorska banovina: Brstila Tomo, ne-registrovan trgovec, Omiš; Hübner Marija vd., modistka, Split.

Drinska banovina: Alkalaj I. Albert, trg., Sarajevo.

Zetska banovina: Rossetti, zapuščina pok. Margarite, Dubrovnik 2.

Donavska banovina: Sekulić Vojin, trg., Stari Bečej; Stokić Vladimir, trg., Požarevac.

Moravska banovina: Simonović Simo, podjetnik, Jagodina.

Č. Potrjene prisilne poravnave:

Primorska banovina: Bettiza M. i sin, Split; Jusufbašić Muhamed u Hasana, trg. z mešanim blagom, Travnik; Lozić Marko, trg., Split; Pinto H. Benjamin, trg. z mešanim blagom, Travnik.

Drinska banovina: Dobočki Drogerija i drug, Sarajevo.

Donavska banovina: Knjezel Jakob, trg., Indijija; Tomaš Pavel, Kovačica.

*Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse podrobne podatke, kakor o dnevnih narokov, kvotah itd., daje tajništvo društva.

Nove knjige

Človek. Izbrana poglavja iz prirodoslovja človeka. Napisal priv. doc. dr. Božo K. Škerlj, antropolog Drž. hig. zavoda v Ljubljani. — 2. zvezek Male knjižnice, ki jo izdaja tiskarna »Merkur«. — Broš. izvod 12 Din, vezan 20 Din. Za redne naročnike Male knjižnice le 8 Din (broš. izvod).

Je to knjiga, ki ima to visoko kvaliteto, da je zanimiva prav tako za že izšolanega človeka, ko za dijake, katerim je Mala knjižnica prav za prav namenjena. Predvsem po zaslugi pisatelja, ki zna podati težko snov nad vse razumljivo, ki pa pri tem vendarle ne dela koncesij, da bi njegovo delo izgubilo tudi na znanstveni vrednosti. Še posebej pa je treba podčrtati, da je Škerljeva knjiga delo, kakor ga še

nimamo v slovenščini, čeprav bi takšno delo že davno potrebovali. Saj vendar ni za človeka nobeno vprašanje tako zanimivo, kakor vprašanje, kako je človek nastal in se razvil do te stopnje, da si more nadeti ponosno ime homo sapiens. Vse, kar je znanost dognala o tem vprašanju, podaja dr. Škerlj v svoji knjigi in podaja s pogumom, ki je lasten pravemu znanstveniku. Je pa tudi knjiga nad vse aktualna, ker izčrpno odgovarja tudi na danes toliko zlorabljen vprašanje o rasnih problemih. Pa tudi na vsa druga vprašanja, ki so za pojmovanje človeškega razvoja osnovne važnosti. Pri tem pa je knjiga pisana v krasnem jeziku, gladkem slogu, da jo čita človek tudi v formalnem pogledu z užitkom. Napako stori vsak, kdor hoče veljati kot naobražen človek, če ne prečita te knjige. In to bodi poudarjeno.

Felix Timmermans: Pieter Bruegel. Roman. Prevedel Ferdo Kozak. 16. zvezek Leposlovne knjižnice. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broširane knjige 60, vezane 75 Din. — Timmermans je Slovincem znan že po svojem delu »Župnik iz cvetočega vinograda« kot pisatelj izrednih kvalit. Zato ni presenetljivo, da je znal tudi iz življenja velikega nizozemskega slikarja Bruegelna ustvariti roman, ki daleč presega običajne biografske romane. Timmermansov Pieter Bruegel je cel dokument osvojen Nizozemske in njene dobe ter se pri tem čita kot resnični roman, ki osvoji bralca že takoj od početka. Za slovensko književnost je naravnost pridobitev, da je tudi to veliko delo Timmermansa dostopno slovenskim bralcem. Knjigo toplo priporočamo.

Dobava-prodaja

Gradbeni odelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 31. julija ponudbe o dobavi 2000 m³ tolčenega gramozca. —

Adaptacijska dela na vojašnici dvorske straže na Bledu se oddajo z direktno pogodbo dne 31. julija pri inženjerskem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku, Ljubljana, Metelkova ulica št. 2/III, od 10. do 12:30 ure.)

Zakup in nova zgradba kol. restavracije na postaji Rakek se oddata potom pismenih ponudb, katere je predložiti do 10. avgusta Direkciji drž. železnice v Ljubljani.

Direkcija državnega rudnika Ugljevik sprejema do 6. avgusta ponudbe o dobavi 4 kg smirkovega prahu, 10 kg solne kisline, 10 kg krupon usnja, 20 kg suhe barve, 50 kg firneža, 100 kg vijakov, 5 jeklenih ščetk, 144 žag za železo, 300 splint, 50 kg matic.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 8. avgusta ponudbe o dobavi železnice (zatičaki, rašpe, pile, metrska merila, pločevina, jeklene ščetke, železo, jeklo, žica, zakovice, vijaki, podložne ploščice itd.).

Direkcija drž. železarne Vreš sprejema do 8. avgusta ponudbe o dobavi 1000 m žice, raznega električnega materiala, 5000 kg črne pločevine, 5 dežnih plaščev, 100 l žveplene kisline, 200 lamonijaka, 200 l solne kisline in 1000 kg klincev za pesek; do 15. avgusta o dobavi kemikalij in posode, 5000 kg magnezita, 150 krampov, 100 grafitnih elektrod, 80 klingerit plošč, 17 m³ lesa, 3 plaščev iz azbesta, ca 4000 m žice za električne instalacije. —

Pri generalni Direkciji drž. železnice v Beogradu bosta naslednji ofertni licitaciji: Dne 7. avgusta za dobavo 4560 m krovnega platna, dne 22. avgusta pa za dobavo 140.420 kosov smirkovega platna, 103.240 kosov steklenega papirja, 584 kg smirkovega prahu, 2050 sirkovih metel, 250 gob, 15.379 raznih ščetk, 20.489 kg raznega mila, 2500 doz paste za kovine in 2900 doz sidola. (Pogoji so na vpogled pri strojnem oddelku Direkcije državnih železnice v Ljubljani, Ljubljanski dvor, soba 194, vsak delavnik med 10. in 12. uro.)

Dne 8. avgusta se sklene pri tiskarski delavnici vojnega ministrstva v Beogradu pogodba za nabavo 9650 kg kartona.

Dobava pšenice, ovsca, sena in slame. Dne 1. avgusta se bo pri intendantskih skladiščih v Ljubljani, Mariboru, Celju in Slov. Bistrici komisijski sklenil nakup ovsca, sena in slame, dne 20. avgusta t. l. pa nakup pšenice pri intendantskem skladišču v Mariboru. (Podrobni pogoji so zainteresentom na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Pšenica se odda v mletje na ustni licitaciji dne 6. avgusta pri intendanturi Komande IV. armijske oblasti v Zagrebu. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Tehnični razdelek pri sreskem načelstvu v Mariboru, levi breg, razpisuje v skrajšanem roku 15 dni prvo javno pismeno ofertno licitacijo za pretlakovanje srednjega dela državnega mostu čez Dravo v Mariboru z impregniranimi lesenimi kockami. Stroški dela so proračunjeni na 287.620 dinarjev. Licitacija bo dne 11. avgusta ob 11. v pisarni razdelka. Kavcija znaša za naše državljanke 29.000 Din, za tuje državljanke pa 58.000 Din. Rok izvršitve dela je določen do 1. novembra. Podrobni pogoji v »Službenem listu«, kos 59.

RAZNO

Luksuzna jahta Nj. Vel. kraljice Marije, ki je bila dograjena v splitski ladjedelnici, bo spuščena v soboto v morje.

Skupina 40 poslancev in 20 senatorjev oficialno obišče Turčijo.

Vsa olja, ki se uporabljajo za pogon in mažo letal, so carine prosta.

Francoska družba, ki je prevzela zlati rudnik v Peku v Južni Srbiji, je znatno razširila svoj obrat, da se je proizvodnja podvojila. V juniju je družba pridobila 12.4 kg zlata v vrednosti 630.000 Din. Sami seveda tega zlata ne bi znali pridobivati.

Najbolj kritični čas ogromne povodnji na Poljskem so minuli. Vode so začele padati.

Ker se je neki italijanski čoln preveč približal turški obali, je začela turška cbrežna straža nanj streljati in je bil en italijanski mornar ustreljen.

V Nemčiji izhaja 3097 listov, ki imajo skupno naklado 16'6 milijonov izvodov.

Velikanska vročina v Združenih državah Sev. Amerike še ni popustila. Števila smrtnih primerov se je povečalo že na 1200 oseb.

Veliki gozdni požari zaradi suše so sedaj nastali tudi v Franciji.

Hajmverovec Rinner iz Weinsdorfa pri Celovcu je dobil poziv, da se takoj javi pri svojem poveljstvu. Ko je Rinner odšel v Celovec, so ga 20 metrov od njegovega doma hitlerjevci ustrelili. Rinner je bil preje narodni socialist, a je prestopil k hajmverovcem.

'KVERTA'
D. O. Z.
LJUBLJANA
Karlovška c. 2 Vožarski pot 1
TVORNICIJA KVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Položaj na svetovnem žitnem trgu

Ker bo letošnja žetev zelo slaba, so se začele cene pšenici po vseh državah dvigati. Računajo, da bo dala letošnja žetev skupno s starimi zalogami največ 605 mi-

lijonov bušljev, dočim znaša svetovna potreba 625 milijonov bušljev. Ker pa bo letos tudi krme malo, se bo potrošnja gotovo povečala na 700 milijonov bušljev. Posledica tega je, da bodo Združene države Severne Amerike letos pšenico uvažale, radi česar je tudi že narasla cena pšenice v Ameriki. Kljub dobri žetvi pa so se dvignile cene pšenice tudi v Argentini, ker je povpraševanje po pšenici veliko. Enaka poročila prihajajo tudi iz drugih držav. — V Avstriji se plačuje madjarska pšenica po 21.50, naša pa po 18.40 šilingov. Tudi na domačem trgu se je cena pšenici popravila zaradi večjih terminskih kupčij. Tudi Prizad je začel kupovati pšenico. — Dvignila pa se je tudi cena koruzi. Pri nas se obeta zelo dobra koruzna žetev. Ker pa letos ne bo imela Rumunija mnogo koruze, bo naša koruza lahko našla odjemalce.

Dunajski trg

Na goveji trg z dne 23. t. m. je bilo postavljanih skupno 1779 glav goveje živine. Iz Jugoslavije je bilo 76 volov in 17 bikov. — **Cene** so bile te: fabrični voli I. vrste po 1— do 1.18, voli I. vrste po 0.90 do 1.—, II. vrste po 0.85 do 0.90, III. po 0.75 do 0.85, biki po 0.77 do 0.97, krave po 0.72 do 0.92, mršava živina po 0.50 do 0.70 šilinga za kg živi teže. — **Tendence:** Ob slabem prometu so se pocenile vse vrste živine za 3 do 5 grošev.

Na svinjski trg z dne 24. t. m. je bilo postavljanih 4137 špeharjev in 9243 pršutarjev. Iz Jugoslavije je bilo 1645 špeharjev. — **Cene** so bile te: mangalica I. vrste po 1.21 do 1.23, II. vrste po 1.18 do 1.20, jugoslovanski križani špeharji I. vrste po 1.20 do 1.25, srednji po 1.19 do 1.20, slabše vrste po 1.16 do 1.18, stari po 1.10 do 1.16, pršutarji po 1.30 do 1.40, težki po 1.20 do 1.30, križani po 1.20 do 1.30. — **Tendence:** Ob živahnem prometu so se podražili špeharji ob začetku sejma za 2 do 3 groše, ob koncu sejma pa za 3 do 5 grošev, pršutarji pa za 10 grošev za kg. (Poročilo tvrde Predovič & drug, Dunaj III — St. Marx.)

Na jajnem trgu prevladuje mlačna tendence. Konsum je zaradi vročine zelo slab, kupuje pa se večinoma samo domače in madjarsko blago po nižjih cenah. Po uradnih podatkih so se pocenila domača jajca, s katerimi se je krila skoraj vsa potreba, za 25 grošev. Tuja sveža jajca notirajo 7.50, madjarska za kuhanje pa 6.50 do 7 grošev. Te cene veljajo le na debelo franko Dunaj, vključno carino, prometni davek in doplačilo za krizo. Na drobno so cene za 1.50 do 2 groša višje.

Program ljubljanske radio postaje

Nedelja, dne 29. julija. 8:15: Poročila. — 8:30: Gimnastika (Pustišek Ivko). — 9:00: Versko predavanje (dr. Guido Rantl). — 9:30: Religiozna glasba na ploščah. — 10:00: Prenos iz stolnice. — 11:00: Dvoboj na harmoniki gg. Breznik & Stante. — 12:00: Čas, Kalman: »Čardaška kneginja« (skrajšana reproduc. opereta). — 16:00: Prenos cerkvenega koncerta društva »Branimir« iz Rajhenburga. — 17:30: Obdelovanje zelenjave (Štrekelj Josip). — 20:00: Slovenske narodne, vmes harmonika solo, g. Stanko. — 21:15: Samospevi Marjana Rusa. — 22:00: Čas, poročila, iz zvočnih filmov (ploščice).

Ponedeljek, dne 30. julija. 12:15: Citraški koncert v reproduc. glasbi. — 12:45: Poročila. — 13:00: Čas, valčki in polke na ploščah. — 19:00: Ob 15 letnici osvobodjenja Prekmurja I. (prof. Novak). — 19:30: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna). — 20:00: Operetna ura gđ. Ivce Cankarjeve, vmes tamburaški orkester. — 21:15: Samospevi g. Jože Likoviča. — 22:00: Čas, poročila, fantje na vasi pojo (ploščice).

Torek, dne 31. julija. 12:15: Venčki slov. narodnih v reproduc. glasbi. — 12:45: Poročila. — 13:00: Čas, klavirski solističen koncert. — 13:30: Slavni tenoristi pojo. — 19:00: Otroški kotiček (Manca Komanova). — 19:30: Jadransko letalstvo — modri sport (ing. Boris Cijan). — 20:00: II. sonatni večer gg. Trosta in Svetela. — 20:45: Vokalni koncert ge. Herte Kralj. — 21:15: Klavirska harmonika, izvaja g. Breznik. — 22:10: Čas, poročila. — 22:30: Angleške ploščice.

Motvoz Grosuplje
domač slovenski izdelek ● Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani